

Palvelusetelit tulossa terveydenhuoltoon

Kuntien mahdollisuus antaa palveluseteleitä laajenee terveydenhuoltoon. Jo kesäkuussa voimaan astuvaksi suunniteltu laki antaa kauan kaivattua joustoa turhan jäykäksi koettuun maksusitoumus käytäntöön. Uusi laki lisää asiakkaan todellista valinnanvapautta ja mahdollistaa palvelujen ja tuotteiden joustavan käytön myös vähävaraisille.

Tällä hetkellä kunnan pitää kilpailuttaa terveydenhuollon ostopalvelut ja antaa sen perusteella päätös, mihin hoitopaikkaan asiakkaiden on mentävä ja mitä hoito tai apuväline saa maksaa. Kunnan maksusitoumuksen saanut asiakas ei saa maksaa omasta lompakostaan lisää, eikä valita hoitopaikkaansa. Jos asiakas esim. syöpähoitojen johdosta menettää hiuksensa ja saa maksusitoumuksen keinokuitupeeruukkiin, hänen on otettava se. Jos hän haluaisi maksaa itse lisää saadakseen luonnollisemman näköiset hiukset, hänen on maksettava luonnonperuukki kokonaan itse, koska maksusitoumusta ei voi käyttää osana maksusta.

Palveluseteli poistaa tämän ongelman. Uudessa laissa esitetään asiakasmaksun ja omavastuun välistä kytköstä poistettavaksi sekä hoitojen että lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden osalta. Palvelusetelin saaneella asiakkaalla tulee olemaan mahdollisuus hankkia yksilöllistä tarvetta vastaava, tavanomaista apuvälinettä kalliimpikin apuväline (peruukki, pyörätuoli ym.) maksamalla apuvälineen hinnan ja palvelusetelin arvon välinen hinnanero.

Kunta päättää

Kukin kunta päättää itsenäisesti, otetaanko palvelusetelit käyttöön ja jos otetaan, missä laajuudessa, missä aikataulussa ja minkä hintaisina. Kunnilla on vapaus määritellä palvelusetelien suuruus joko kaikille tasasuuruusina tai asiakkaan maksukykyyn mukaan. Esimerkiksi sotainvalidien kuntoutus ja vähävaraisten asiakkaiden setelien arvot voidaan määritellä siten, että ko. asiakkaille ei koidu ylimääräisiä kustannuksia. Jotta palvelusetelistä tulisi kuntalaisille todellinen vaihtoehto, palvelusetelin arvon pitäisi kaikkien kohdalla perustua hintaan, minkä sama palvelu kunnan omana tuotantona maksaisi.

Lakiesityksen mukaan kunnan pitää hyväksyä ne yksityiset palvelujen tuottajat, joiden palveluihin palveluseteli kävisi ja pitää yrityksistä rekisteriä. Yksinkertaisinta olisi, että rekisteriin hyväksyttäisiin suoraan lääninhallituksen toimiluvan saaneet terveydenhuollon yritykset. Lääninhallitus pitää rekisteriä myös ammatinharjoittajista.

Asiakas valitsee

Kunnan asukkaiden päätösvalta ja valinnanvapaus lisääntyy olennaisesti, koska palvelusetelin

Tiesitkö että

Yksityinen terveydenhuolto muodostaa merkittävän ja yhä kasvavan osan Suomen terveydenhuollosta. Yksityisten palveluntuottajien osuus oli 31 % kaikista avoterveydenhuollon 54,6 miljoonasta käynnistä THL:n tuoreen raportin mukaan. Yksityisen fysioterapian osuus tilastossa on noin 6 miljoonaa käyntiä.*

Lääninhallituksen toimilupa oli runsaalla 3.200 terveysterveystuotannolla. Yksityisten terveysterveystuotannojen yleisin toimiala on fysioterapia (1.459 tuottajaa), toiseksi yleisin lääkärin vastaanotto (1.090 tuottajaa) ja kolmanneksi yleisin työterveyshuolto (780 tuottajaa). Lisäksi itsenäisiä terveydenhoitoalan ammatinharjoittajia oli noin 19.000 vuonna 2005. Lukuun sisältyvät ns. 3. sektorin palveluntuottajat.

**Lähde: Yksityinen palvelutuotanto sosiaali- ja terveydenhuollossa, verkkojulkaisu 2009 www.thl.fi*

(Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL=entiset Stakes + Kansanterveyslaitos)

saanut asiakas voi valita aiempaa vapaammin oman hoitopaikkansa ja voi halutessaan maksaa lisää omasta lompakostaan. Asiakas voi halutessaan myös kieltäytyä hoitosetelistä, jolloin hän saa hoidot julkisen terveydenhuollon yksiköissä.

Laki tukee pienyrittäjyyttä; ei kilpailutuspakkoa

Laki on innovatiivinen ja ainutlaatuinen siinä, että sen perusteluosaan on kirjattu avoimesti näkyviin tavoite siitä, että kuntien sosiaali- ja terveystoimi voi yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa edistää yrittäjien ja yritysten tuloa markkinoille. Tämän seurauksena kuntaan voi syntyä uusia yrityksiä ja uusia työpaikkoja. Laki tukee asiakasläheistä pienyrittäjyyttä, koska palvelusetelien osalta kunnilla ei ole hankintalain monimutkaista kilpailutusvelvoitetta. Riittää, kun kunta pitää laadukkaista terveydenhoitoyrityksistä rekisteriä.

Aino Sainio
Päätoimittaja